

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 02.07.2014, sp. zn. 8 Tdo 809/2014, ECLI:CZ:NS:2014:8.TDO.809.2014.1

Číslo: 22/2015

Právní věta: Povolení dlouhodobého pobytu a později trvalého pobytu na území České republiky pachateli samo o sobě nezakládá okolnost vylučující uložení trestu vyhoštění podle § 80 odst. 3 písm. c) tr. zákoníku. Z dikce tohoto ustanovení „pachatel má na území České republiky povolen trvalý pobyt, má zde pracovní a sociální zázemí a uložení trestu vyhoštění by bylo v rozporu se zájmem na spojování rodin“ vyplývá, že všechny stanovené podmínky musí být splněny kumulativně.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 02.07.2014

Spisová značka: 8 Tdo 809/2014

Číslo rozhodnutí: 22

Číslo sešitu: 4

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Trest vyhoštění

Předpisy: §1 Zákona č. 104/1991 Sb.
§127 Zákona č. 99/1963 Sb.
§22 Zákona č. 94/1963 Sb

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud odmítl dovolání obviněného Q. T. B. proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 12. 9. 2013, sp. zn. 7 To 255/2013, jako odvolacího soudu v trestní věci vedené u Městského soudu v Brně pod sp. zn. 7 T 221/2012.

Z o d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem Městského soudu v Brně ze dne 27. 3. 2013, sp. zn. 7 T 221/2012, byl obviněný Q. T. B. uznán vinným přečinem vydírání podle § 175 odst. 1 tr. zákoníku, kterého se dopustil skutkem popsaným v bodě 1) citovaného rozsudku, spočívajícím zkráceně v tom, že dne 9. 7. 2011 v areálu V. t. v B. s dalším mužem požadoval po poškozených C. H., T. K. a Q. N. T. uhrazení nespecifikovaného dluhu s tím, že pokud dluh nebude uhrazen, tak s tím budou muset něco udělat, když poškození odmítli, že by něco dlužili, obviněný řekl poškozenému, že pokud nezaplatí, tak jej náloží do kufru auta, odvezou jej do P. a pověsí za nohy, pak obviněný vyzval dosud neznámého muže, stojícího u dveří: „Zavři jí hubu“, ten pak běžel za sestrou poškozené, když ji dostihl, chytil ji za krk a hlavou jí uhodil o stůl v rohu prodejny tak, že jí z obličeje tekla krev, a způsobil jí zhmožděninu na předloktích, poškození pojali důvodnou obavu o své zdraví a život.

Za tento zločin byl obviněný Q. T. B. odsouzen podle § 80 odst. 1, 2 tr. zákoníku k trestu vyhoštění z území České republiky v trvání pěti let. Týmž rozsudkem bylo pro jiný čin uvedený pod bodem 2) rozhodnuto o vině a trestu obviněného P. P. N., jemuž byl uložen podmíněně odložený trest odnětí svobody.

Krajský soud v Brně jako soud odvolací usnesením ze dne 12. 9. 2013, sp. zn. 7 To 255/2013, odvolání obou obviněných podaná proti shora uvedenému rozsudku soudu prvního stupně jako nedůvodná podle § 256 tr. ř. zamítl.

Proti tomuto usnesení odvolacího soudu podal obviněný Q. T. B. prostřednictvím obhájce z důvodů uvedených v § 265b odst. 1 písm. g), h) a l) tr. ř. dovolání, které zaměřil výlučně proti výroku o trestu, a to trestu vyhoštění, ve vztahu k němuž namítal, že užitím § 80 odst. 1, 2 tr. zákoníku soudy porušily zásady vymezené v § 38 odst. 1, 2 tr. zákoníku a § 39 odst. 1 tr. zákoníku. Obviněný brojil proti tomu, že mu byl uložen jen samostatný trest vyhoštění, ač v České republice pobývá již od roku 1995 a od roku 2005 zde má povolen trvalý pobyt. Tento druh trestu považoval za přísnější postih nežli trest odnětí svobody s podmíněným odkladem, ke kterému byl za závažnější trestnou činnost odsouzen spoluobviněný P. P. N. Dovolatel se neztotožnil s názorem soudu, že v případě trestu vyhoštění jde o nejefektivnější z trestů přicházejících v úvahu, neboť soudy dostatečně neakceptovaly zásadu vyjádřenou v § 38 odst. 2 tr. zákoníku, že tam, kde postačí uložení trestní sankce méně postihující, nesmí být uložena sankce přísnější. Obviněný vyjádřil názor, že trest vyhoštění jako samostatný je pro cizího státního příslušníka dlouhodobě žijícího na území České republiky trestem více jej postihujícím než podmíněně odložený trest odnětí svobody, a proto mu měla být uložena méně citelná trestní sankce, která by mu působila menší újmu na jeho právech a svobodách.

Podle obviněného se v jeho případě jedná o trest nepřipustný, přestože nedošlo k naplnění podmínek vylučujících uložení trestu vyhoštění podle § 80 odst. 3 tr. zákoníku (rozhodnutí Nejvyššího soudu uveřejněné v Souboru trestních rozhodnutí Nejvyššího soudu, sešit 6, č. T 701).

Na základě těchto námitek obviněný navrhl, aby Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 12. 9. 2013, sp. zn. 7 To 255/2013, a rovněž výrok o trestu z rozsudku Městského soudu v Brně ze dne 27. 3. 2013, sp. zn. 7 T 221/2012, jakož i další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu, a dále aby přikázal Městskému soudu v Brně, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Nejvyšší státní zastupitelství v písemném vyjádření k dovolání považovalo námítky obviněného za směřující proti nepřiměřenosti trestu, což s přihlédnutím k rozhodovací praxi nelze považovat za relevantní, a to ve vztahu k žádnému z uplatněných dovolacích důvodů. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 5. 2004, sp. zn. [11 Tdo 575/2004](#), na něž se obviněný v dovolání odvolává, sice připouští jako relevantní podání dovolání opírající se o dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. a napadající výrok o trestu vyhoštění, avšak v případě, že je uložen jako nepřipustný z hledisek § 80 odst. 1, 3 tr. zákoníku. Takovou argumentaci však obviněný nepředložil, přičemž soud prvního stupně se touto problematikou zabíral a nepřipustnost zmíněného trestu ve vztahu k obviněnému nezjistil. Jelikož výhrady obviněného neodpovídají zákonnému vymezení žádného z uplatněných dovolacích důvodů a nenaplnějí ani žádný jiný důvod podle § 265b tr. ř., navrhl, aby Nejvyšší soud dovolání odmítl podle § 265i odst. 1 písm. b) tr. ř.

Nejvyšší soud jako soud dovolací, když shledal, že dovolání obviněného směřující pouze proti výroku o trestu vyhoštění je přípustné, bylo podáno osobou oprávněnou, v zákonné lhůtě a na místě, kde lze podání učinit, zkoumal, zda označené dovolací důvody podle § 265b odst. 1 písm. g), h), l) tr. ř. byly uplatněny v souladu s jejich zákonným vymezením a zda je dovolání důvodné.

Nejprve je třeba k možnosti podání dovolání proti výroku o trestu uvést, že nejde-li o trest odnětí svobody na doživotí, lze jej napadnout dovoláním především z dovolacího důvodu uvedeného v § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř., podle něhož lze dovolání uplatnit jen tehdy, jestliže byl obviněnému uložen takový druh trestu, který zákon nepřipouští, nebo trest ve výměře mimo trestní sazbu stanovenou zákonem za trestný čin, jímž byl uznán vinným. Druhem trestu, který zákon nepřipouští, se rozumí některý z druhů trestů uvedených v § 52 tr. zákoníku bez splnění těch podmínek, které zákon předpokládá, anebo v případě kumulace dvou nebo více druhů trestu, které podle zákona nelze vedle sebe uložit. Jiná pochybení soudu spočívající v nesprávném druhu či výměře uloženého trestu, zejména nesprávné vyhodnocení kritérií uvedených v § 39 až § 42 tr. zákoníku, a v důsledku toho uložení nepřiměřeně přísného nebo naopak mírného trestu, nelze v dovolání namítat prostřednictvím tohoto ani jiného dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 tr. ř. (srov. rozhodnutí č. 22/2003 Sb. rozh. tr.).

Výrok o trestu může být spíše výjimečně napaden dovoláním i z důvodu uvedeného v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., podle něhož lze dovolání podat, jestliže rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení, neboť již z dikce tohoto ustanovení je zřejmé, že v případě trestu lze prostřednictvím tohoto dovolacího důvodu namítat nesprávné hmotně právní posouzení ve vztahu k některým zvláštním hmotně právním podmínkám při ukládání trestu, např. pochybení při ukládání souhrnného trestu nebo společného trestu za pokračování v trestném činu (srov. rozhodnutí č. 22/2003 Sb. rozh. tr.).

Pokud jde o trest vyhoštění podle § 80 tr. zákoníku, jeho přípustnost je nezbytné posuzovat individuálně ve vztahu k osobě každého konkrétního pachatele, zejména s ohledem na to, zda jsou splněny zvláštní zákonné předpoklady pro jeho uložení uvedené v ustanovení § 80 odst. 1, 3 tr. zákoníku. Proto uložení tohoto druhu trestu v rozporu se zákonnými předpoklady vymezujícími jeho nepřípustnost opodstatňuje naplnění dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř., neboť pak byl uložen takový druh trestu, který zákon u konkrétního obviněného nepřipouští (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 5. 2004, sp. zn. [11 Tdo 575/2004](#)).

Z hlediska těchto alternativ Nejvyšší soud s ohledem na námítky obviněného posuzoval obsahovou stránku jeho dovolání, kde své výhrady formuloval mimo jiné tak, že je osobou, která pobývá na našem území již od roku 1995 a má povolen trvalý pobyt od roku 2005, a proto mu nemohl být takový druh trestu uložen, a shledal, že být to obviněný výslovně nezmínil, jde o výhradu nepřípustnosti tohoto trestu z hlediska § 80 odst. 3 tr. zákoníku. Nejvyšší soud proto ve smyslu důvodu dovolání podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. dále zkoumal, zda z tohoto hlediska jde o dovolání důvodné či opodstatněné.

Podle § 80 odst. 1 tr. zákoníku soud může uložit pachateli, který není občanem České republiky, trest vyhoštění z území České republiky, a to jako trest samostatný nebo i vedle jiného trestu, vyžaduje-li to bezpečnost lidí nebo majetku, anebo jiný obecný zájem; jako samostatný trest může být trest vyhoštění uložen, jestliže vzhledem k povaze a závažnosti spáchaného trestného činu a osobě a poměrům pachatele uložení jiného trestu není třeba. Je tak patrné, že soud nejprve zkoumá, zda jsou v konkrétním případě splněny podmínky podle § 80 odst. 1, 2 tr. zákoníku, a poté, co shledá jejich existenci, zkoumá dále, zda nejsou na straně obviněného dány některé z okolností uvedených v § 80 odst. 3 písm. a) až f) tr. zákoníku vymezující skutečnosti, při jejichž existenci tento trest uložit nelze. Jelikož jsou tyto negativní podmínky stanoveny alternativně, uložení trestu vyhoštění bude bránit i zjištění jen jediné (kterékoli) z nich (srov. rozhodnutí č. 40/2011-I. Sb. rozh. tr.).

Z hlediska obsahu podaného dovolání je zřejmé, že obviněný v něm vedle jiných skutečností (výklad k nim níže) poukazoval na svůj již dlouhodobý pobyt v České republice, neboť zde žije od roku 1995 a má zde od roku 2005 trvalý pobyt. Též je nutné připomenout, že je státním občanem V. l. r., a proto by v jeho případě za podmínky vylučující trest vyhoštění bylo možné považovat § 80 odst. 3 písm. b),

c), d) tr. zákoníku, tzn. že pachateli byl udělen azyl nebo doplňková ochrana podle jiného právního předpisu [b]), pachatel má na území České republiky povolen trvalý pobyt, má zde pracovní a sociální zázemí a uložení trestu vyhoštění by bylo v rozporu se zájmem na spojování rodin [c]), hrozí nebezpečí, že pachatel bude ve státě, do kterého by měl být vyhoštěn, pronásledován pro svoji rasu, příslušnost k etnické skupině, národnost, příslušnost k určité sociální skupině, politické nebo náboženské smýšlení, nebo jestliže by vyhoštění vystavilo pachatele mučení či jinému nelidskému nebo ponižujícímu zacházení anebo trestu [d)]. Nepřicházejí v úvahu vylučující okolnosti podle § 80 odst. 3 písm. a), e), f), g) tr. zákoníku, protože totožnost obviněného je známa, je dospělou osobou a není občanem Evropské unie ani jeho rodinným příslušníkem.

Soudy zjišťovaly poměry obviněného, a jak se podává nejen z obsahu spisu i z odůvodnění rozsudku, soud prvního stupně k osobě obviněného zjistil, že tento žije na území České republiky od roku 1995, nemá stálé zaměstnání, nemá zde rodinu ani neovládá český jazyk, nemá zde ani žádné trvalejší zázemí rodinné či pracovní (viz stranu 8 rozsudku). Odvolací soud k obsahově obdobné námitce obviněného vznesené v odvolání zdůraznil splnění všech formálních i materiálních podmínek pro uložení tohoto samostatného druhu trestu (viz stranu 5 jeho usnesení).

Nejvyšší soud z těchto zjištění a rozvedených skutečností dospěl k závěru, že soudy postupovaly v souladu se zákonem, pokud ve smyslu podmínek vymezených v § 80 odst. 3 tr. zákoníku na základě poměrů obviněného neshledaly naplněnou žádnou z okolností, která by vylučovala uložení trestu vyhoštění podle § 80 odst. 1, 2 tr. zákoníku.

Výhrada obviněného o povoleném trvalém pobytu na území České republiky od roku 2005 sama o sobě nezakládá vylučující okolnost podle § 80 odst. 3 písm. c) tr. zákoníku. Z dikce tohoto ustanovení „pachatel má na území České republiky povolen trvalý pobyt, má zde pracovní a sociální zázemí a uložení trestu vyhoštění by bylo v rozporu se zájmem na spojování rodin“, lze gramatickým výkladem dovodit, že je nezbytné kumulativní splnění všech tří zde uvedených okolností, že musejí existovat současně vedle sebe; pro vyloučení uložení trestu vyhoštění nestačí naplnění jen jedné z nich. Proto skutečnost, že obviněný má na území České republiky udělen trvalý pobyt, avšak, jak i sám uvedl, si hledá práci a neví, že se může evidovat na úřadu práce, a je svobodný, svědčí o tom, že nejsou v jeho případě dána další dvě hlediska, protože obviněný nemá pracovní ani sociální zázemí na našem území a není u něj splněno ani hledisko zájmu na spojování rodin.

Nejvyšší soud proto v návaznosti na úvahy učiněné soudy nižších stupňů dospěl k závěru, že trest vyhoštění byl obviněnému uložen v souladu se všemi zákonnými podmínkami. Současně shledal, že je trestem splňujícím hlediska § 80 odst. 1 tr. zákoníku, podle kterých jej bylo možné uložit, neboť obviněný není občanem České republiky a jeho uložení bylo vyvoláno nutností na ochraně bezpečnosti lidí a majetku, a to především s ohledem na charakter trestné činnosti, pro niž byl obviněný odsouzen. Rovněž byl tento trest správně uložen jako samostatný, což posledně citované ustanovení výslovně umožňuje, a to i v návaznosti na ustanovení § 53 odst. 2 tr. zákoníku. Ze všech těchto důvodů je obviněnému uložený trest vyhoštění na dobu pěti let trestem přípustným. Protože soudy při ukládání trestu uložily přípustný druh trestu, jenž byl vyměřen v souladu s jeho zákonným rozpětím podle § 80 odst. 2 tr. zákoníku v trvání pěti let, dovolání obviněného bylo shledáno nedůvodným.

V dalším se dovolací soud zevrubně vypořádal s těmi námitkami obviněného, jež podřadil pod dovolací důvody uvedené v § 265b odst. 1 písm. g), l) tr. ř.

Jelikož Nejvyšší soud zjistil, že soudy obviněnému uložily trest vyhoštění v souladu se všemi zákonem stanovenými podmínkami, dovolání obviněného jako zjevně neopodstatněné podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl.